

งานส่งเสริมอุตสาหกรรม

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

งานส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้งานหัตถกรรมจากพืชในท้องถิ่น ส่งเสริมการแปรรูป การทำผลิตภัณฑ์ และการประยุกต์รูปแบบของผลิตภัณฑ์และลดรายให้ตรงกับความต้องการของตลาด โดยเน้นการนำพืชในท้องถิ่นมาแปรรูป เช่น กระจูด เตยปาหนัน หญ้าแฝก มาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เสื้อตะกร้า กระเป๋า กล่องใส่กระดาษทิชชู ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการทอผ้า การสร้างตลาดใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า สร้างรายได้ที่ยั่งยืนแก่เกษตรกร

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ พิจารณา ส่งเสริมอาชีพการเกษตรหรืออุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ราษฎรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ และหมู่บ้านชายทะเลที่ประสบปัญหาเรื่องทุพโภชนาการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เนื่องจากเดิมราษฎรหมู่บ้านชายทะเลประกอบอาชีพทำการประมง ต่อมาปริมาณสัตว์น้ำมีจำนวนลดลง การประกอบอาชีพประมงจึงทำได้ไม่เต็มที่ ทำให้ขาดแคลนรายได้ ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรและเกิดปัญหาทุพโภชนาการเพิ่มมากขึ้น...”

พระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๖

ภารกิจหลักของงานส่งเสริมอุตสาหกรรม

การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระจูด

กระจูด เป็นพืชขึ้นอยู่ในพื้นที่พรุ ลักษณะลำต้นกลมกลวงเป็นปล้องมีข้ออยู่ภายใน เจริญเติบโตได้ดีในน้ำ ลำต้นสูงประมาณ ๑-๓ เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑/๘ - ๕/๑๖ นิ้ว ไม่มีใบ มีดอกอยู่ส่วนปลายของลำต้น

การนำกระจูดมาใช้ประโยชน์ เริ่มจากการคัดเลือกต้นกระจูดที่ยาวและสมบูรณ์ มีขนาดใกล้เคียงกันมัดรวมกัน นำมาหมักโคลน เพื่อให้เส้นกระจูดเหนียว จากนั้นนำกระจูดไปผึ่งแดดให้แห้งสนิท หากต้องการให้มีสีสวยงาม ให้ย้อมสี โดยนำกระจูดที่รีดแล้วมาย้อมสี ใช้ภาชนะปากกว้างต้มน้ำให้เดือด เติมน้ำและเกลือ พอเดือด นำกระจูดมาพับจุ่มแช่น้ำสี ๒-๓ นาที แล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้ง สามารถนำมาสานเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ เสื้อกระจูด กระเป๋า ตะกร้า กระเป๋า กระสอบใส่ข้าวเปลือก เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้จะมีความนุ่ม คงทน สวยงาม และในปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัย เพื่อใช้ประโยชน์หลากหลายขึ้น

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เตยปากัน

ปากัน ปาณะ (ภาษามุสลิมทางใต้) เป็นพืชท้องถิ่นที่พบเห็นได้ทั่วไป เจริญเติบโตได้ดีในสภาพพื้นที่ชื้นและมีดินทรายปนอยู่ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่า หรือบริเวณลำธาร ลักษณะใบมีหนามแหลมริมใบทั้ง ๒ ข้าง และตรงกลางใบเหมือนเตยหนาม แต่จะมีขนาดเล็กและบางกว่า ความยาวของใบ ประมาณ ๐.๕- ๑ เมตร

การนำใบเตยปากันมาใช้ประโยชน์ ตัดใบเตยปากันให้ถึงโคนใบ นำมาแยกส่วนของหนามทั้ง ๒ ด้านออกให้เหลือเฉพาะแผ่นใบ นำไปตากแดด แล้วลนไฟ ทำให้เส้นใยอ่อนนุ่มและมีความยืดหยุ่น เป็นเงามันเพิ่มขึ้น หากต้องการให้มีสีสวยงามต้องนำไปย้อมสี โดยการนำสีเคมีผสมกับน้ำละลายในอัตราส่วนที่ต้องการสำหรับการย้อม ต้มให้เดือด มัดใบเตยปากันที่แห้ง จุ่มแช่น้ำสี ๒-๓ นาที แล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้ง สามารถนำมาสานเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน และไว้ใส่เครื่องประดับตกแต่งได้แก่ เสื่อ กระเชอ กระเป๋าถือสตรี หมอนอิง ซองใส่โทรศัพท์ เป็นต้น

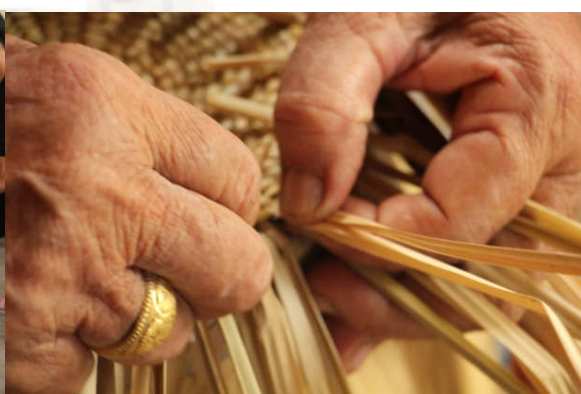

การพัฒนาผลิตภัณฑ์หญ้าแฝก

หญ้าแฝก เป็นพืชตระกูลหญ้า ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงดำริให้ปลูกเพื่อปรับปรุงดิน แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม และเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ หญ้าแฝก จะเจริญเติบโตขึ้นเป็นกอเบียดกันแน่น ใบแคบยาวเรียวยาว เมื่อแห้งจะมีความเหนียวแข็งแรง และทนทานต่อการย่อยสลาย จึงเหมาะแก่การนำมาสานเพื่อทำผลิตภัณฑ์ ซึ่งในปัจจุบันได้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จนเป็นที่รู้จัก และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ในทุก ๆ ด้าน

การนำใบหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์ โดยตัดใบหญ้าแฝกที่สมบูรณ์ เลือกใบที่ยาว นำมาตากแดดให้แห้งประมาณ ๓-๖ วัน แล้วอบด้วยกำมะถัน ๑ คืบ กรีดริมใบออกเพื่อลบคมหญ้าแฝก หากต้องการให้มีสีสวยงาม ต้องนำไปย้อมสี โดยใช้ น้ำ ๑๐ ลิตรที่ผสมสีต้มให้เดือด ใส่สารส้มเพื่อกัดความมันของใบแฝก นำใบหญ้าแฝกมาจุ่มลงในน้ำเดือด ๓-๕ นาที แล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้ง สามารถนำมาสานเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายรูปแบบ ได้แก่ ตะกร้า กระเป๋า กล่องใส่ทิชชู ภาชนะต่างๆ เครื่องใช้ตกแต่งบ้าน และอื่นๆ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง

■ **ผ้าทอพื้นเมือง** เป็นผ้าทอด้วยกี่หรือหูกพื้นบ้าน ตามกรรมวิธีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ซึ่งงานอุตสาหกรรม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของนราธิวาส โดยพัฒนาลายผ้าทอในรูปแบบใหม่ๆ ที่มีแนวคิดมาจากดอกไม้ของไทย ซึ่งเส้นใยที่ใช้จะมีทั้งเส้นใยฝ้ายแท้ และใยประดิษฐ์ ที่ผลิตจากโพลีเอสเตอร์ โดยลายผ้าทอที่ส่งเสริมมีมากกว่า ๒๐ ลาย ตัวอย่างเช่น ลายกระดุมทอง พุดจีบ พุดซ้อน ศकुนตลา ดอกแก้วเจ้าจอม รักเร่ เป็นต้น

ขั้นตอนการทอผ้า โดยเริ่มจากการคำนวณรูปแบบผลิตภัณฑ์ คำนวณหน้าผ้า เดินด้าย หำด้าย-ม้วนด้ายเข้าเพลลา คัดลายผ้า เก็บตะกอก ผูกโยงตะกอกและเท้าเหยียบ กรอด้วยพุ่ง และทอเป็นผืนผ้า โดยทางงานอุตสาหกรรมมีการเปิดอบรมในหลักสูตร การทอผ้าขั้นพื้นฐาน พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง การทอผ้าเพิ่มทักษะ และการออกแบบลาย ให้แก่กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

